

JAARVERSLAG
2015

Aan dit verslag werd meegewerkt door



M. J. Marbehant (Voorzitter Fediex)
De Dames M. De Marrez en H. Vanden Haute (Fediex)
De heren M. Calozet, R. Lorant, B. Lussis en A. Sneessens (Fediex)
Dhr. J.P. Liebaert (Confederatie Bouw)

We danken van harte dhr. Jan Horemans
voor zijn sympathieke medewerking aan de Nederlandstalige versie.



Verantwoordelijke uitgever
Michel Calozet

Grafisch design
www.imagesdemarc.be

Fotocredits
Leden

Coverfoto
Sagrex – Marche-les-Dames

Vertaling
Dynamics Translations

Gedrukt op milieuvriendelijk papier.



Geachte collega's,

In oktober 2015 werd het project 'LIFE in Quarries' officieel gelanceerd. Fediex coördineert dit project in partnership met de Universiteit van Luik, Natagora en de Parcs Naturels des Plaines de l'Escaut.

De belangrijkste doelstelling van dit programma is aan te tonen hoe biodiversiteit en ontginning van de ondergrond elkaar wederzijds kunnen verrijken.

Het project mag rekenen op financiering door de Europese Commissie en door het Waalse Gewest. Die steun is onmisbaar om dit belangrijke programma te kunnen uitvoeren, maar versterkt ook de reputatie van Fediex en zijn leden in hun acties met betrekking tot het leefmilieu dat ons omringt.

Ik wil dan ook heel graag mijn gelukwensen richten tot alle betrokkenen die deze belangrijke operatie mogelijk hebben gemaakt.

Als u dit jaarverslag 2015 doorbladert, zult u meteen merken dat onze federatie heel wat uitdagingen is aangegaan ten voordele van haar leden: beperking van de impact van de kilometerheffing voor onze sector, ondertekening van een charter met de UPTR, bevestiging van de specifieke maatregelen voor de groeve-exploitaties in de komende CODT, ondertekening van een nieuw sectoraal charter "groeve en biodiversiteit", actieve medewerking aan de sociale maatregelen die in 2015 werden goedgekeurd, en de redactie van een onthaalbrochure "preventie en veiligheid" in de sector, een thema dat overigens ook werd ontwikkeld tijdens een techniekdag op de site van de Carrières Unies de Porphyre.

Wat communicatie aangaat, heeft Fediex zijn aanwezigheid op beurzen versterkt, een nieuwe website online gebracht en meerdere werkbezoeken van diverse overheden aan onze exploitatievestigingen georganiseerd.

Dat alles is echter slechts mogelijk dankzij onze economische activiteit die – wat ontgonnen volumes van de Fediexleden aangaat – in 2015 een "positieve deining" heeft beleefd (+2,5% in verhouding tot 2014).

Het klopt dat de fundamenten voor de lange termijn nog altijd niet doen juichen van optimisme, maar onze sector blijft – dankzij ú – een belangrijke speler in de nijverheid van ons land!

Veel leesplezier!

Jean Marbehant
Voorzitter





Economische context

De Belgische economie kende in 2015 een zeer lichte versnelling van de groei, maar slaagde er niet in het gemiddelde van de eurozone te volgen.

ALGEMEEN ECONOMISCH KLIMAAT

De groei in de Belgische economie nam in 2015 heel licht toe (1,4%, volgens de ramingen van het INR, tegenover 1,3% in 2014). Ze presteerde beter dan haar groeipotentieel (ongeveer 1,1 tot 1,2% volgens de recentste ramingen van het FPB en de Europese Commissie) maar ze kon toch het gemiddelde van de eurozone (1,5%) niet volgen. En, in een historisch perspectief, is het jaar 2015 nog lang geen goed jaar.

De komende jaren worden niet veel beter. De hersteldynamiek die was ingezet, na de nulgroei van 2013, lijkt immers al haar maximum te hebben bereikt tegen een achtergrond waar de potentiële groei van de Belgische

economie vandaag lager dan 1,5% per jaar blijkt te liggen.¹

Met een verwachte groei van maar 1,2% wordt er zelfs van uitgegaan dat de Belgische economie in 2016 haar dynamiek zal verliezen. Ons land zou dus opnieuw minder goed presteren dan het gemiddelde van de eurozone (1,7%) en nog minder dan het Europese gemiddelde (1,9% volgens de winterprognoses van de Europese Commissie).

¹ In zijn versie van maart van de vooruitzichten 2016-2021 geeft het FPB aan dat de Belgische economie aan het eind van de voorspellingsperiode de huidige output gap zou hebben weggewerkt. Maar het Planbureau vermeldt ook een verwachte gemiddelde groei van 1,5% per jaar in de periode. Aangezien de output gap alleen maar kan worden verminderd met een groei hoger dan de potentiële groei, blijkt hij vandaag dus lager dan 1,5% per jaar te zijn.

Ondanks de zwakke verwachte groei raamt het FPB dat de economie meer dan 30.000 banen zal kunnen creëren in 2016 en er zo zal in slagen de werkloosheidsgraad te stabiliseren, ondanks de toename van de beroepsbevolking en het effect van de instroom van vluchtelingen. Het FPB verwacht daarentegen dat, na het herstel van de investeringen tijdens de periode 2014-2015, de investeringen zullen terugvallen in 2016 (-0,4%) aangezien de bedrijven opnieuw meer groei-vooruitzichten missen.

CONJUNCTUUR VAN DE BOUWSECTOR IN 2015

Uit de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen blijkt dat de bouw met een groei van

bijna 2% (1,9%), tegen alle verwachtingen in, ruim beter gepresteerd heeft dan het gemiddelde van de Belgische economie in 2015 (+1,4%). De bezoldigde werkgelegenheid in de bouw onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid is wel weer gedaald (-2%). Gelijkijdig steeg het aantal meldingen van detachering voor buitenlandse werknemers ten behoeve van bouwopdrachten in België met 25%. In deze omstandigheden bleven de conjunctuurbeoordelingen van de aannemers het hele jaar lang somber, ook al is de kloof tussen de pessimisten en de optimisten kleiner geworden sinds de zomer van 2015.

Details over de bouwbalans ontbreken nog in ruime mate. Toch is het nu al duidelijk dat de woningbouw- en renovatiesector hebben bijgedragen tot de groei van de sector.

WONINGBOUW

Het aantal nieuwe woningen dat in 2015 vergund werd, daalde sterk (-14,1%), na een sterke toename in 2014 (+11,7%). Een zeer stevige terugval was hier verwacht omdat de Vlaamse cijfers van 2014 werden gestimuleerd door de projecten van bouwlustigen die zich hadden gehaast met het indienen van hun bouwaanvraag vóór 31 december 2013.² Gelet op de termijnen voor bouwstart en bouw van deze begin 2014 vergunde woningen kon de bouw van nieuwe woningen in 2015 nog groeien (met ongeveer 3%), ondanks het dalende aantal bouwvergunningen.

Met de externe verstoringen geruime tijd achter de rug, kon de traditionele renovatie weer rekenen op haar gebruikelijke groeidynamiek. Ter herinnering: renovatie wordt toegepast op een steeds ruimer woningbestand en met steeds strengere kwaliteitsnormen, onder andere in verband met de verbetering van de energieprestaties. De groei van renovatie bleef evenwel gehinderd door de zwakke economische groei, maar deze groei profiteerde wel van bepaalde werken

die sneller werden uitgevoerd. De aangekondigde verhoging van de btw (van 6 naar 21%) op renovatiewerken aan woningen van 5 tot 10 jaar oud³ heeft de eigenaars van dit soort woningen immers ertoe aangezet hun werken te vervroegen. Over het geheel genomen wordt er geraamd dat deze activiteiten in 2015 ongeveer met 3,3% zijn gegroeid.

NIET-WOONGEBOUWEN

In een context van stabiele economische groei werden er meer niet-woongebouwen gerenoveerd (+1,5%), een nauwelijks sneller tempo dan in 2014 (+1,4%).

De bouw van nieuwe niet-woongebouwen heeft echter niet geprofiteerd van het herstel van de bedrijfsinvesteringen in de jaren 2014 en 2015 (+10%). Het ontwikkelingspotentieel van dit bedrijfssegment werd immers lamgelegd door een volume uit te voeren werken dat, in het jaarbegin, geen enkel groeivoorzicht bood wegens het dalende aandeel 'gespecialiseerde' gebouwen in het totale volume op te richten gebouwen. Tegen deze achtergrond kon de echte start van de werken voor het project 'Scholen van morgen'⁴ de dalende activiteit alleen maar beperken. Ook al waren er op de curve van de bouwvergunningen enkele gunstige ontwikkelingen te zien in de loop van 2015, toch werd de productie van nieuwe niet-woongebouwen gekenmerkt door een nieuwe terugval geraamd op ±3%.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

De 'ex post'-statistiek over de ontwikkeling van de burgerlijke bouwkunde in 2015 zullen, voor het tweede opeenvolgende jaar, naar verwachting vrij sterk verschillen van de ramingen 'ex ante' (vooruitzichten over de middelen van de overheden en de bestemming ervan).

Onderling overeenstemmende informatie uit verschillende hoeken lijkt immers aan te geven dat, alle soorten activiteiten samen-

² Met andere woorden: vóór de inwerkingtreding van nieuwe energieprestatie-eisen, die strenger zijn en dus meer kosten, op 1 januari 2014. De bouwaanvragen die werden ingediend in de laatste maanden van 2013 lagen zo ten grondslag aan heel veel bouwvergunningen die werden verleend tijdens de eerste maanden van 2014.

³ De verhoging kwam er op 1 januari 2016 maar werd meer dan een jaar vooraf aangekondigd.

⁴ Een project van publiek-private samenwerking voor de bouw van 165 scholen in het Vlaamse Gewest, hoofdzakelijk tijdens de jaren 2015-2016.



investeringen samengenomen, volgens de eerste ramingen van het INR).

DE CONJUNCTUUR VAN DE ONTGINNINGSECTOR IN 2015

GRANULAATACTIVITEIT VAN DE LEDEN VAN FEDIEX

In 2015 ontgonnen de leden van Fediex een volume van 58,6 miljoen ton, tegenover 57,1 miljoen ton in 2014. Dat is een stijging met 2,5%.

De binnenlandse leveringen door de leden van Fediex lagen in 2015 met 34,1 miljoen ton bijna 2% hoger dan de 33,4 miljoen ton van 2014.

De bestemming van de granulaten die de leden van Fediex in 2015 ontgonnen, was als volgt gespreid volgens gebruik. Deze verhouding blijft van jaar tot jaar stabiel.

genomen, de burgerlijke bouwkunde de verwachte terugval heeft vermeden en dat ze waarschijnlijk zelfs met ongeveer enkele procenten gegroeid is.

We merken immers zowel een toename van het aantal aanbestedingen voor werken van burgerlijke bouwkunde (+11%), een verlenging van de activiteitsduur die verzekerd was door het orderboekje van de bedrijven (+5%, van 6,7 maanden eind 2014 naar 7,0 maanden eind 2015) als een stijging van de overheidsinvesteringen (+5,7%, alle soorten

Bouw / Civiele bouwkunde in België	41.054	86,8%
Industrieel gebruik in België	6.236	13,2%

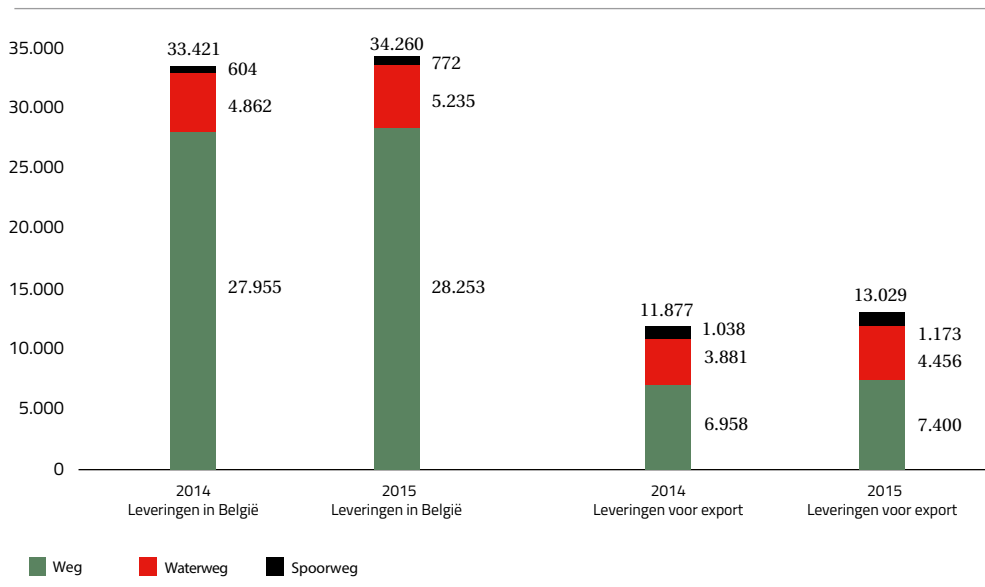
In duizend ton

Voor alle gebruiksbestemmingen samen werd in 2015 meer dan 9,69 miljoen ton over de waterweg getransporteerd. Dat is meer dan

Evolutie 2014/2015 van de granulaatactiviteit van de leden van Fediex (zonder klei - per duizend ton)

Productie van de leden, geleverd op de Belgische markt		+	Productie van de leden voor de export		=	Productie van de leden, geleverd op de Belgische markt én voor de export		
2014	2015		2014	2015		2014	2015	
33.400	34.300		11.900	13.000		45.300	47.300	
						+	Raming van de productie voor klinker en kalk	
							2014	2015
							11.800	11.500
						=	Productie van de Fediexleden	
							2014	2015
							57.100	58.600

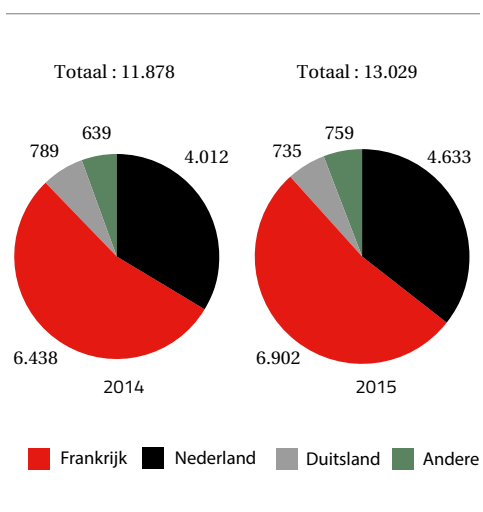
Evolutie 2014/2015 van de transportmodi voor de leden (per duizend ton)



20,5% van de ontginningsproductie van de leden. De weg werd voor 75,4% gebruikt, terwijl de overige 4,1% via het spoor werd vervoerd.

De binnenlandse leveringen van de leden verliepen voor 2,3%, 15,3% en 82,5% via respectievelijk spoorweg, waterweg en weg, terwijl het voor export om respectievelijk 9,0%, 34,2% et 56,8% gaat.

Evolutie 2014/2015 van de export van de leden per bestemming (per duizend ton)



De granulaatleveringen in België en voor export samen liepen in 2015 op tot 47,3 miljoen ton tegen 45,3 miljoen ton in 2014. Dat is 2 miljoen ton méér. Frankrijk blijft in 2015 de belangrijkste exportbestemming van onze leden, met 53% van de totale export.

GRANULAATACTIVITEIT IN BELGIË

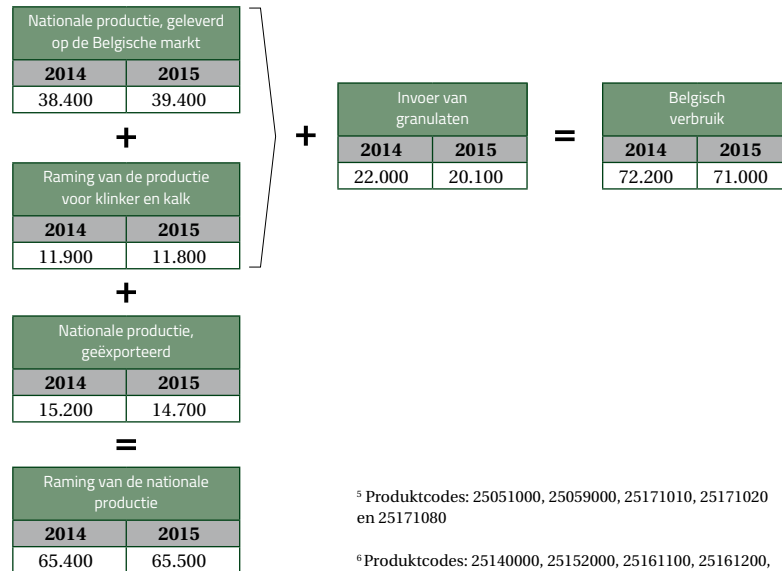
In 2015 werd uit de Belgische bodem 65,5 miljoen ton granulaat ontgonnen, tegen 65,4 miljoen ton in 2014.

Volgens de Nationale Bank van België werd in 2014 in België 19,8 miljoen ton granulaten ingevoerd voor civiele bouwkunde, tegenover 21,6 miljoen ton in 2014. Ook de import van siergesteente is gedaald: van 0,37 miljoen ton in 2014 naar 0,34 miljoen ton voor 2015.

Het Belgische verbruik kende ondanks de stabiliteit van de ontgonnen tonnage tussen 2014 en 2015 een terugval van 1,2 miljoen ton granulaten. Dat blijkt ook uit de belangrijke vermindering van de import, met bijna 2 miljoen ton.

Evolutie 2014/2015 van de granulaatactiviteit in België (zonder klei – per duizend ton)

(Bron: NBB)



CONJUNCTUUR VAN DE BOUWSECTOR IN 2016

Uit de conjunctuurbeoordelingen van de aannemers in de eerste maanden van 2016 blijkt nog steeds dat het pessimisme overheerst. Maar er dient te worden opgemerkt dat de kloof tussen de pessimisten en de optimisten aanzienlijk is verminderd sinds de zomer van 2015. En tegelijkertijd blijkt het orderboekje van de bouwbedrijven ook beter gevuld te zijn. Tijdens het eerste kwartaal 2016 verzekerde het hun gemiddeld 5,5 maanden activiteit tegenover maar 5,2 in 2015 in dezelfde periode.

In die omstandigheden kan de bouw waarschijnlijk uitgaan van een nieuwe groei in 2016, ook al zijn er nog heel wat onzekerheden over de intensiteit van de mogelijke groei. Er heerst immers heel wat onzekerheid over het vraagpeil in verschillende deelsectoren (vooral in de burgerlijke bouwkunde). Rekening houdend met onderstaande overwegingen lijkt een groei van ongeveer 1% als een centraal scenario beschouwd te kunnen worden.

WONINGBOUW

De zeer sterke terugval van het aantal in 2015 vergunde woningen (-14,1%) kan alleen

maar negatieve gevolgen hebben voor de activiteiten die gerelateerd zijn aan de bouw van nieuwe woningen in 2016. En dit des te meer omdat deze terugval het gevolg is van een zekere normalisering van de vraag (na de sterke groei in 2014) en een heropleving ervan in 2016 zit er dus niet in. Een zekere stijging van de vraag zit er misschien wel in. In zijn prognoses van december 2015 verwachtte Euroconstruct een groei van 2 tot 3% en een stabilisering op het peil van eind 2015 zou zelfs leiden tot een stijging van ongeveer 5%. Maar er dient op gewezen te worden dat het trendmatige niveau van de vraag moeilijk te peilen blijkt gezien de zeer hoge volatiliteit die de recente ontwikkeling van de statistiek van de bouwvergunningen kenmerkt. Hieruit is immers gebleken dat er een zeer sterke en plotse groei was (van ongeveer 20%) in de overgang tussen het eerste en het tweede semester van 2015.

Ook al is het vraagniveau moeilijk in te schatten en zal het productiepeil hierdoor worden beïnvloed, toch zal er in 2016 duidelijk een sterke daling zijn (met ongeveer 7,5%).

Voor renovatie, gedragen door haar groeidynamiek, zijn de vooruitzichten evenwel nog altijd positief. De verdere ontwikkeling ervan zal naar verwachting echter beïnvloed

vloed worden door een daling van de vraag naar werken aan ‘jonge woningen’ (van 5 tot 10 jaar oud), door de btw-verhoging die er kwam op 1 januari 2016 voor dit soort werken.⁵ Over het geheel genomen zal de woningrenovatie naar verwachting groeien met ongeveer 2% in 2016.

NIET-WOONGEBOUWEN

De renovatie van niet-woongebouwen zou blijven toenemen in 2016 (met ongeveer 1 tot 1,5%), ook al zal de structurele ontwikkeling ervan nog afgeremd blijven door een lage algemene economische groei, die zelfs minder krachtig is dan in 2015.

Wat de activiteit betreft, kan het segment van de nieuwe niet-woongebouwen hopen op een heropleving, onder andere gebaseerd op een intensivering van de werkzaamheden voor het project ‘Scholen voor morgen’. Deze zullen in 2016 immers nog belangrijker worden, maar er dient ook op gewezen te worden dat de meeste projecten in de loop van dit jaar zullen voltooid worden.⁶ Er wordt in 2016 ook een heropleving verwacht vanwege de toename van het volume in 2015 vergunde niet-woongebouwen (+7%). De omvang van de heropleving valt heel moeilijk te becijferen wegens de zeer hoge volatiliteit die de recente ontwikkeling van de statistiek van de bouwvergunningen kenmerkt. Het op maandbasis vergunde volume steeg, bijvoorbeeld, met 33% in de loop van het eerste semester 2015 en daalde daarna met 18% in het tweede. En dit zonder dat de cijfers werden beïnvloed door een of ander randverschijnsel. In deze omstandigheden zal alles afhangen van de hoeveelheid statistische gegevens in de statistiek van de bouwvergunningen in 2016. Een nieuwe forse stijging zou aanleiding geven tot een tweecijferige groei van het activiteitspeil. Omgekeerd zou een nieuwe aanzienlijke daling het al vermelde groeipotentieel vrijwel volledig ondermijnen. In zijn prognoses van december 2015 had Euroconstruct, dat deze hoge volatiliteit al vaststel-

de, het over een groei met ongeveer 8% voor de bouw van nieuwe niet-woongebouwen⁷, op basis van 41 miljoen kubieke meter vergund in 2015⁸ en een groei van 3,5% in 2016.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

In de eerder geschetste context, gekenmerkt door een zekere afwijking van de burgerlijke bouwkunde ten opzichte van de ervan ‘te verwachten’ ontwikkeling, is het maken van prognoses voor 2016 bijzonder delicaat. Enerzijds kan worden vastgesteld dat het aandeel burgerlijke bouwkunde in overheidsinvesteringen een hoger niveau heeft bereikt dan zijn trendmatige niveau: dit betekent dat een herschikking van de cijfers naargelang de trends, volgens de werkwijze die gebruikelijk is in zo’n geval, een terugval van de burgerlijke bouwkunde in 2016 zou betekenen. Anderzijds merken we op dat het investeringsbudget voor het spoor in 2016 niet verminderd is (in tegenstelling tot dat van 2015) en dat de verschuiving in de investeringscyclus van de lokale overheden dichter in de buurt van de stijgende fase komt in het vooruitzicht van de volgende gemeenteraadsverkiezingen (2018). Dit betekent dat er gunstige vooruitzichten voor de burgerlijke bouwkunde zijn als de herschikking waarover we het hierboven hadden uitblijft.

⁷ 80th Euroconstruct Conference: Country and Summary Report.

⁸ In de recentste statistieken is er vandaag sprake van 39,7 miljoen kubieke meter vergund in 2015.



⁵ Afschaffing van het verlaagd tarief van 6% en terugkeer naar het normale tarief van 21%.

⁶ Met andere woorden: het wegvallen van de werken voor ‘Scholen van morgen’ in 2017 zal dan ook de productie van nieuwe niet-woongebouwen tegen dan sterk beïnvloeden.



Economie

Vervoer: een dagelijkse bekommernis voor de ontginningsector!

KILOMETERHEFFING

Dhr. Ch. Lacroix, Waals minister van Begroting, Openbaar Ambt en Administratieve Vereenvoudiging, bestelde met het oog op de aangekondigde invoering van het kilometerheffingssysteem (1 april 2016) een onderzoek naar de effecten voor diverse sectoren. Dit rapport werd op 19 juni 2015 aan de Waalse Regering overhandigd.

Uit het onderzoek blijkt dat de ontginningsector één van de zwaarst getroffen sectoren is in de context van deze maatregel. Dat is meteen een bevestiging van de resultaten van de studie die Fediex al in 2013 realiseerde.

Op 17 juni 2015 vond een persconferentie plaats bij de UWE (Waalse ondernemersunie). Een onderneming

uit de ontginningsector verduidelijkte daar de impact van deze maatregel.

Op 28 januari 2016 vaardigde de Waalse Regering begeleidingsmaatregelen uit voor de transportsector en de meest getroffen economische sectoren.

CHARTER "STEENGROEVEN & TRANSPORT" UPTR/FEDIEX

Op 5 juni 2015 ondertekenden Fediex en de UPTR (Unie van Professionele Transporteurs en logistieke ondernemers) in aanwezigheid en onder de hoge bescherming van mevr. J. Galant (federaal minister van Mobiliteit) een charter "Steengroeven & Transport". In de marge hiervan werd ook een bezoek aan de sites van Carrières

du Hainaut en van Holcim georganiseerd.

Transport is een dagelijkse bekommernis voor de ontginningsector. Het gaat voor alle Fediexleden samen om meer dan 35 miljoen ton granulaten per jaar, of jaarlijks ruim een miljoen vrachten!

Bovendien wordt het aspect goedertransport altijd geëvalueerd in het raam van de aflevering van een milieuvergunning. Er worden maatregelen genomen om de impact te milderen, vooral voor de buurtbewoners.

De twee sectoren die Fediex en UPTR vertegenwoordigen, willen in de eerste plaats een permanente dialoogstructuur creëren om de verspreiding van goede praktijken op het gebied

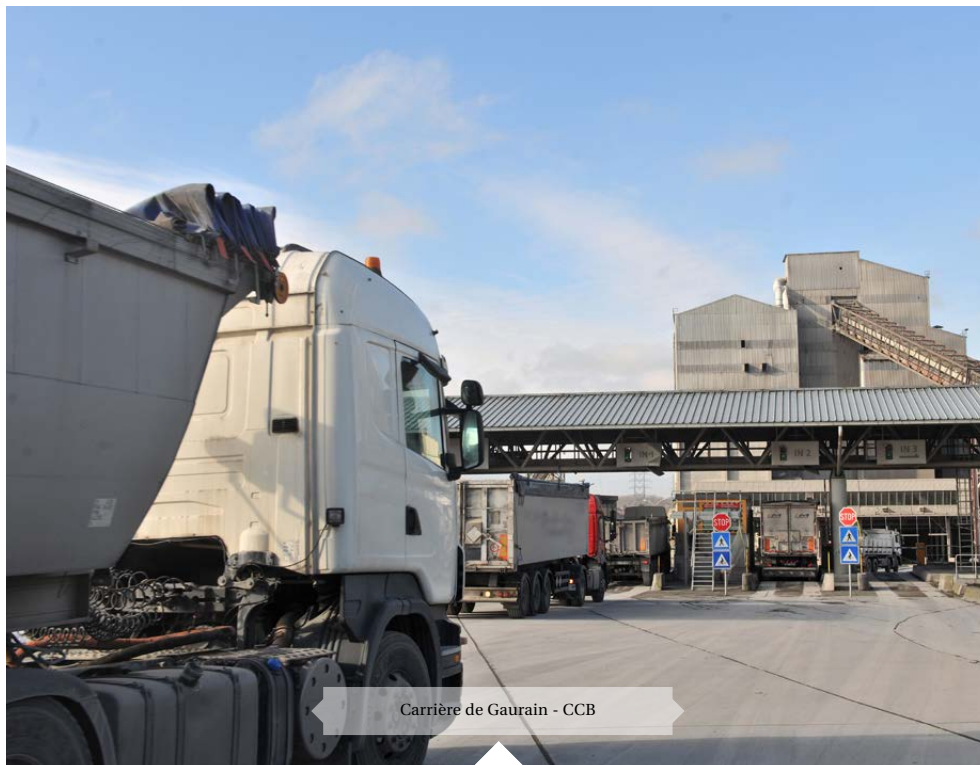


Van links naar rechts : B. Velghe (Voorzitter UPTR), M. Calozet (Gedelegeerd Bestuurder Fedieux), J. Galant (Federaal Minister van Mobiliteit), J. Marbehant (Voorzitter Fedieux), M. Reul (Secretaris Generaal UPTR)

van veiligheid van alle betrokkenen (chauffeurs, groevepersoneel en buurtbewoners) te bevorderen en uit te diepen. Daarnaast wil dit sectoraal charter een communicatielijn naar de lokale autoriteiten en buurtbewoners tot stand brengen. Het vervangt geenszins de contractuele relaties en verplichtingen tussen ondernemingen. Het

gaat om de strenge naleving van maatregelen betreffende verkeersveiligheid en van de reglementering voor goederentransport op de weg (gewicht van de lading, snelheid, afdekking met zeil, ...). Het installeert ook een paritair overlegcomité van de ondertekenende federaties, dat minstens een keer per jaar vergadert.

© TRANSPORTMEDIA





Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu

Hoewel de Waalse Regering in mei 2014, bij de aanvang van de nieuwe legislatuur, aankondigde dat ze het wetboek voor ruimtelijke ontwikkeling zou herzien, blijven de twee grote voordelen voor de ontginningssector behouden in de ontwerptekst. Het blijft echter onzeker wanneer deze van kracht wordt.

CODE DE DÉVELOPPEMENT TERRITORIAL (“WETBOEK TERRITORIALE ONTWIKKELING”)

Al bij de start van de huidige legislatuur in mei 2014 maakte de Waalse regering haar intentie duidelijk om de “Code de développement territorial” (wetboek territoriale ontwikkeling) te herzien nog vóór dit wetboek van kracht zou worden. Oorspronkelijk zou dat op 1 januari 2015 zijn, maar in de praktijk is tot vandaag onduidelijk wanneer het in voege zal treden.

De ontwerptekst behoudt de twee grote stappen vooruit voor de groe-

vesector, namelijk de mogelijkheid om tegelijk een aanvraag tot wijziging van het gewestplan én een vergunningsaanvraag in te dienen, en het onderscheid tussen het gebied van aanhorigheden van ontginningen, bestemd voor vaste installaties (bebouwingsgebied), en het eigenlijke ontginningsgebied (geen bebouwingsgebied).

De Waalse Regering wenste, vooraleer de tekst naar het Parlement te sturen, de definitie van gebied van aanhorigheden van ontginningen nog enigszins te wijzigen om expliciet ook de opslag van inerte afvalstoffen en de

valorisering van aarde en puin toe te laten, en dit onder voorwaarden die de Waalse Regering moet preciseren.

De sector heeft zich altijd bereid getoond om na te denken over oplossingen voor een probleem dat in Wallonië al lange tijd geïdentificeerd is – namelijk het gebrek aan toepassingen voor de valorisering van uitgegraven gronden. Het zou ondenkbaar zijn dat het leefmilieu nadelen zou ondervinden van de toepassing van dergelijke oplossingen. Daarom heeft de groevesector duidelijk zijn vaste wil kenbaar gemaakt om de opslag van inerte afvalstoffen en de valorisering van aar-

de op aanhoringsgebieden te omkaderen met normen die minstens equivalent zijn aan de normen voor de ontginningsactiviteiten.

In die context is een zeer constructieve dialoog gestart tussen de groevesector, de bouwsector en het kabinet van minister Di Antonio, teneinde een operationeel raamwerk te definiëren van zodra het wetboek voor territoriale ontwikkeling ('Code de Développement territorial') van kracht wordt.

BIODIVERSITEIT

HET SECTORAAL CHARTER 'GROEVES & BIODIVERSITEIT' WERD VERLENGD TOT 2020

In mei 2012 ondertekenden Fediex, Pierres & Marbres de Wallonie en het Waals Gewest een sectoraal charter 'Carrières & Biodiversité' ('groeves & biodiversiteit') dat meteen het eerste in zijn soort was voor Wallonië. Dit charter heeft vruchten opgeleverd in termen van sensibilisering van de sector, verspreiding van goede praktijken, opleiding van groevepersoneel, maar ook inzake samenwerking tussen de sector en het bestuur. De acties die van 2012 tot 2015 werden gevoerd, reikten duidelijk verder dan het initieel geplande raamwerk. Een goed voorbeeld is het project *LIFE in Quarries* (cf. infra). Deze extreem positieve balans heeft dezelfde spelers ertoe aangezet het charter te verlengen tot 2020.

Dit nieuwe akkoord werd op 22 mei 2015 ondertekend op de Carmeuse-site van Moha, bij de lancering van het netwerk Wallonie

Nature door Waals minister René Collin.

Parallel met deze ondertekening werd een nieuwe sessie van de opleiding "Mme/M. Biodiversité" georganiseerd. Fediex heeft deze opleiding drie opeenvolgende jaren (2013-2015) georganiseerd in samenwerking met de Unité Biodiversité & Paysage van Gembloux Agro-Bio Tech (universiteit Luik). Ze maakt deel uit van het programma voor continue vorming van de faculteit. Niet minder dan 56 personen hebben deze cursussen gevolgd sinds de lancering in 2013. Vandaag is in 49 Fediex-sites een meneer en/of mevrouw Biodiversiteit actief.



LIFE IN QUARRIES: NAAR EEN DYNAMISCH BEHEER VAN BIODIVERSITEIT IN GROEVES

De ontginningsnijverheid onderhoudt zeer nauwe banden met het natuurlijk milieu en de ecosystemen in de omgeving. Hoewel de opening van een groeve een belangrijke verstoring betekent, genereert de exploitatie ervan regelmaat in die verstoring waardoor habitats met hoge biologische waarde en zeldzame pioniersoorten verschijnen.

In Wallonië vormde de achteruitgang van open en pionierende semi-natuurlijke milieus een stimulans voor de bewustwording



Van links naar rechts : Francis Tourneur (Secretaris Generaal Pierres & Marbres de Wallonie), P. Dethier (Voorzitter Pierres & Marbres de Wallonie), R. Collin (Waals Minister van Natuur), J. Marbehant (Voorzitter Fediex), M. Calozet (Gedelegeerd Bestuurder Fediex)

van het natuurlijke aspect van groeves in ontginning. Intussen wordt erkend dat de ontginningsactiviteit de duurzaamheid garandeert van habitats die in België schaars zijn geworden: rots- of zandachtige kliffen en arena's, puin, tijdelijke of zeer diepe waterpartijen, kalksteenweiden. Dankzij de handhaving van deze habitats van groot biologisch belang kunnen populaties van zeldzame en beschermde soorten overleven: oeverzwaluw, zandhagedis, rugstreep-pad, enz.

Al jaren is ook binnen de groevesector de bewustwording voor de ontwikkeling van de biodiversiteit fors toegenomen, vooral dankzij de invoering van actieplannen voor doorgedreven conservering, meer bepaald met de ondertekening van een sectoraal charter met het Waals Gewest.

In de lijn met die trend heeft het project *LIFE in Quarries* – een initiatief van Fediex – de ambitie om de ontwikkeling van de biodiversiteit in de verschillende actieve ontginningsites in België te versterken.

Het project *LIFE in Quarries* heeft als doel het potentieel om biodiversiteit te herbergen te ontwikkelen door goede praktijken in beheer toe te passen. Het vernieuwende aspect van het project is dat voorrang wordt gegeven aan maatregelen voor biodiversiteitsbeheer, niet alleen in het raam van het ontginningsplan (dankzij acties voor “tijdelijke natuur”) maar ook in het raam van de herinrichting van groeves, via acties voor “permanente natuur”.

Tijdelijke natuur

De integratie van maatregelen voor biodiversiteitsbeheer in de ontginningsplannen van groeves verplicht tot ontwikkeling van een innovatieve aanpak van dynamisch biodiversiteitsbeheer. Dit concept impliceert dat habitats en populaties van soorten binnen de groeve of op bepaalde locaties in de groeve vernietigd en/of verplaatst mogen worden voor zover op de site wordt voldaan aan de voorwaarden die hun overleven mogelijk maken (netwerkindegratie en/of milieuherscheping).

Het project heeft de ambitie dit concept van dynamisch beheer te ontwikkelen op de diverse habitats die typisch aanwezig zijn in groeves (tijdelijke poel, puin, terrein met pionierbegroeiing, tijdelijke taluds enz.).

Het isolement van de groevesites en het hieruit voortvloeiend potentieel voor pionierhabitats, heeft het project *LIFE in Quarries* gemotiveerd om een ruggensteuntje te geven aan de (her)kolonisering van pioniersoorten. Met inzaaiing met vaatplanten en translocatie van amfibie-achtigen wordt getracht dit potentieel van pionierhabitats te exploiteren.

De verduurzaming van dit dynamisch beheer van tijdelijke natuur wordt gegarandeerd door de verspreiding van goede praktijken en de ondertekening van charters tussen de betrokken exploitanten en het DNF (département Nature & Forêts) van het Waals Gewest.

Permanente natuur

Het project zal zich ook richten op de beheersaspecten voor permanente natuur op de gebieden rondom de ontginning. Er dienen zich immers vele mogelijkheden aan inzake de rehabilitatie van perifere gebieden, zoals de ontwikkeling van vochtige gebieden, aanleg en beheer van graasweiden en maaiweiden, de aanleg van puinbermen enz.

Een innovatief partnerschap

Het project *LIFE in Quarries* werd in oktober 2015 officieel gelanceerd en wordt gecoördineerd door Fediex, de vertegenwoordiger van de Waalse groevesector, in samenwerking met de universiteit van Luik (département Agro-Bio-Tech Gembloux), Natagora en de “Parcs naturels des Plaines de l’Escaut” (natuurparken van de Scheldevlakte).

Dankzij dit multisectorale partnerschap zal het project *LIFE in Quarries* kunnen aantonen dat werkbare oplossingen voor de biodiversiteit die ten goede komen aan wie belang hecht aan de natuur en ook aan de groevesector, kunnen worden aangeboden en uitgevoerd via beperkte investeringen.

Dit project kwam tot stand dankzij financiële steun van de Europese Commissie en het Waals Gewest:

- Het LIFE-programma van de Europese Commissie wil steun verlenen aan projecten voor natuurherstel, ontwikkeling van de biodiversiteit en verbetering van het milieubeheer.
- De DGARNE (Direction Générale Agriculture, Ressources Naturelles et Environnement – ‘algemene directie landbouw, natuurlijke rijkdommen en milieu’) is een directie binnen de Waalse openbare diensten die tot taak heeft te ijveren voor de verbetering van het milieu in het Waals Gewest en zo bij te dragen tot de duurzame ontwikkeling.

Het team van het LIFE-project verenigt mensen met diverse achtergronden volgens de hierna geschetste structuur. Het team dat momenteel aan het project werkt, bestaat uit:

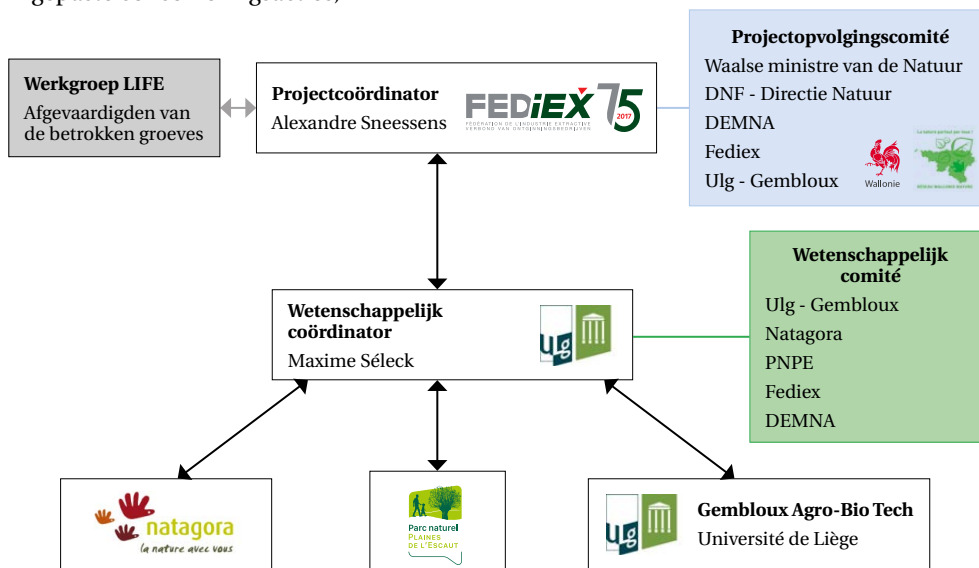
- dhr. Alexandre Sneessens, projectcoördinator, sinds 1 december 2015 in dienst bij Fediex;
- dhr. Maxime Séleck, wetenschappelijk coördinator, universiteit Luik, departement Agro-Bio-Tech Gembloux. Onder toezicht van de projectcoördinator, staat hij in voor de coördinatie bij betrokken natuuronderzoekers van de wetenschappelijke aspecten en voor de follow-up van de toegepaste conserveringsacties;

- de biologische experts van de universiteit van Luik, Natagora en van Parc Naturel des Plaines de l’Escaut, die het inventarisatiewerk en de follow-up van de gerealiseerde acties op de betrokken groevesites onderling zullen verdelen.

Aan dit team moet het personeel van de partners worden toegevoegd (dat meer bepaald zorgt voor de administratieve opvolging en de interne coördinatie) maar ook en vooral het groevepersoneel dat wordt betrokken bij de realisatie van de concrete acties op het terrein.

Er werden ook diverse werkgroepen opgericht die de regelmatige opvolging van het project verzorgen:

- het begeleidingscomité dat de voortgang van het project opvolgt en erop toeziet dat de globale doelstellingen van het project worden bereikt. Dit comité bestaat uit afgevaardigden van de Waalse minister voor Natuur, het bestuur (DNF en DEMNA), Fediex en de universiteit van Luik;
- de interne Life-werkgroep bij Fediex, met daarin de groeves die deelnemen aan het project, die de goede werking van het project en de naleving van engagementen van de deelnemende sites bewaakt;



- een wetenschappelijk comité, dat bestaat uit afgevaardigden van de projectpartners, vergadert, regelmatig om de wetenschappelijke uitdagingen die verbonden zijn met de uitvoering van acties op de groevesites op te volgen.

BEHEER VAN HET GRONDWATER

De groevesector blijft zich engageren in een partnerschap met de waterproducenten. Dit bevordert de valorisering van droogzuigingswater tot drinkwater. Diverse valoriseringsprojecten zijn in uitvoering in Hempinne, Tellier des Prés en de groeve van Le Clypot. De positieve vooruitgang is duidelijk.

De gemeenschappelijke werkgroep Fediex/Aquawal spitst zijn werkzaamheden toe op een voorstel van berekeningsmethode voor het subsidieniveau van toekomstige projecten voor valorisering van opgepompt grondwater (droogzuiging). Dat is een belangrijk punt want tot nu toe werd gemeld dat een project voor valorisering van droogzuigingswater het voorwerp kon zijn van een cofinanciering vanwege het Waals Gewest via het fonds voor de bescherming van het milieu (meer bepaald gevoed door de heffing op het ontnemen van grondwater). Er werd echter geen melding gemaakt van de werken en onderzoeken die het voorwerp konden zijn van een financiering, noch van de grootte ervan.

De werkgroep heeft overigens aandachtig toegezien op de realisatie van de thesis van

mevrouw L. Collier (FUNDP) over de aanmaak van een index voor interactie tussen groeven en grondwaterlagen. Met dit werk zou het mogelijk moeten zijn om op objectieve wijze en afhankelijk van de kenmerken van de grondwaterlagen en van de ontginning, de uitdagingen van de interactie te identificeren en dus ook te bepalen welk hydrogeologisch onderzoek nodig is, bijvoorbeeld bij een plan tot verdieping van een groeve.

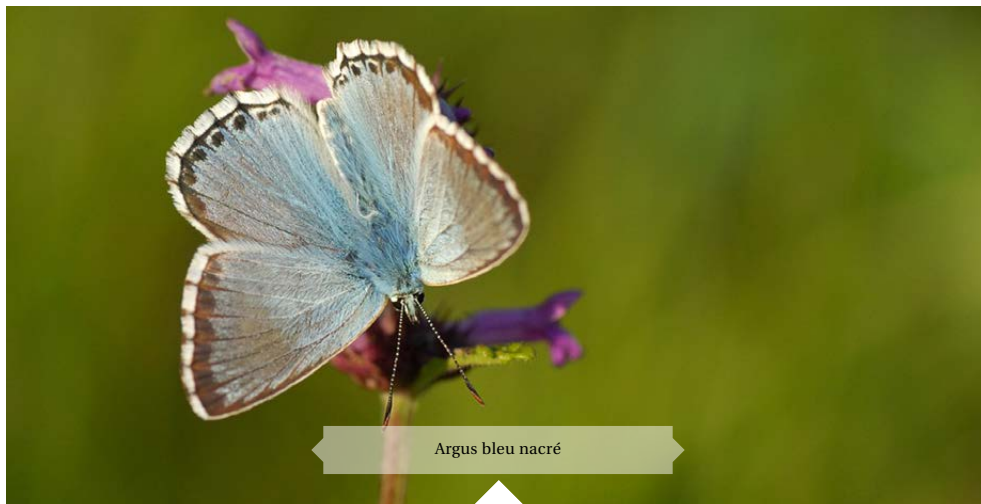
SECTORAKKOORD ENERGIE/CO₂

De groevesector heeft zich geëngageerd tot een sectorakkoord “van de 2^e generatie” tot einde 2020. De 20 deelnemende sites gaan het engagement aan om tussen 2005 en 2020 de energie-efficiëntie met 10,01%, en de index voor verbetering van de CO₂-uitstoot met 9,80% te verbeteren.

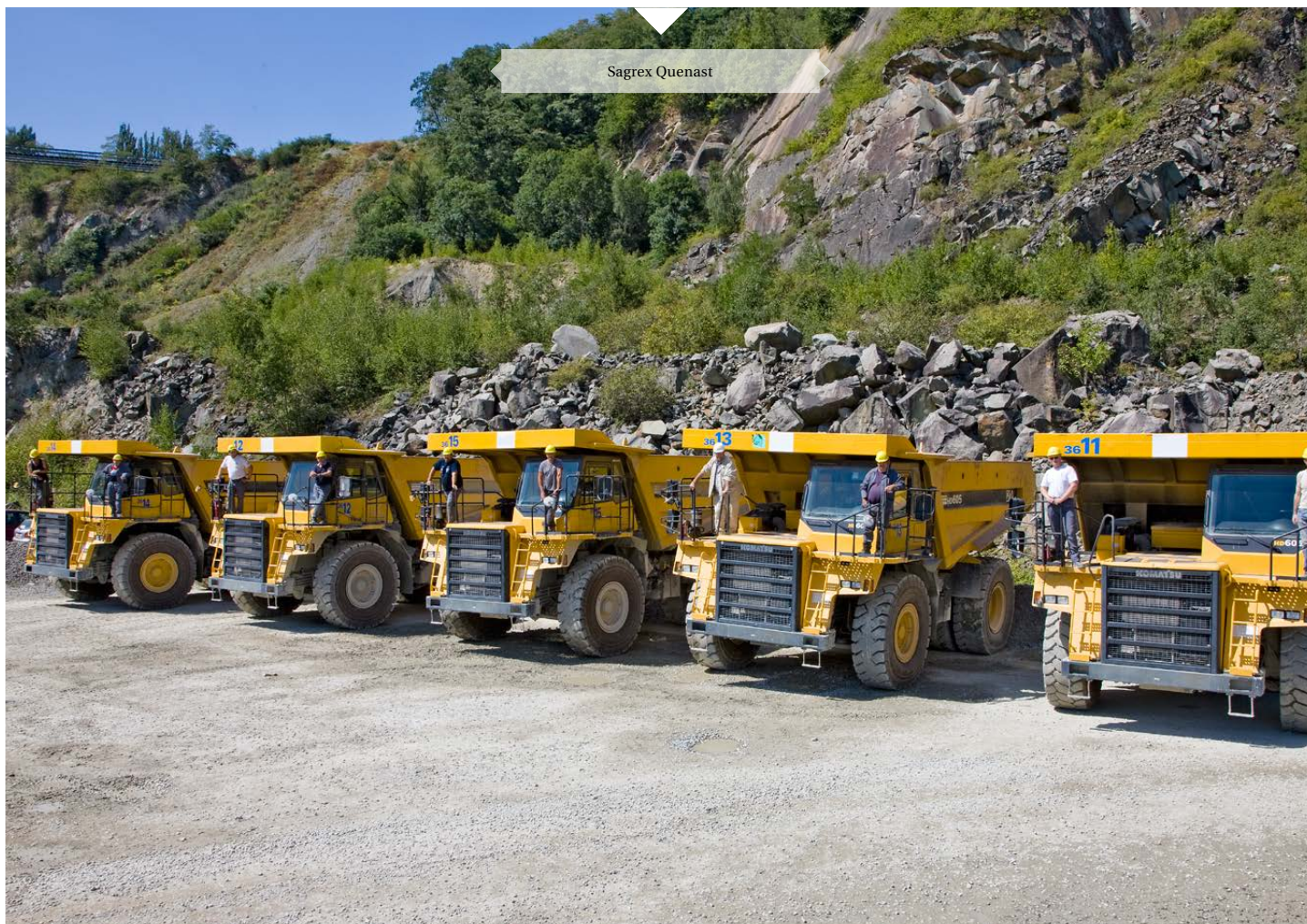
De vooruitgang die in het voortgangsrapport vermeld wordt, toont aan dat de sector op weg is zijn doelstellingen te overtreffen. Deze vooruitgang is vooral te verklaren door de continue optimalisering van de fabricageprocedures bij de grootste verbruikers, en door verbeteringen die op alle sites worden doorgevoerd. Er werden 45 verbeteringsideeën doorgevoerd, voor een totale investering van meer dan 8 miljoen euro.

En toch is er nog altijd wel degelijk ruimte tot verbetering. De sector zal zijn inspanningen dus verderzetten om zijn specifieke energieverbruik en zijn CO₂-uitstoot te verminderen.

© Yvan Barbier



Argus bleu nacré



Sociaal

De sectorale onderhandelingen hebben een groot deel van de sociale activiteit in 2015 opgeëist.

SECTORALE OPLEIDINGEN

Opleiding is van cruciaal belang en het voorwerp van tal van wettelijke verplichtingen. Fediex sensibiliseert de aangesloten bedrijven dan ook geregeld voor de verschillende mogelijkheden ter zake.

Dankzij de bestaande samenwerking tussen Fediex en CEFOMEPI, het opleidingscentrum voor de sector van klein graniet en blauwe steen in België (PSC 102.01 en PC 203), kunnen ook de Fediex-leden gebruik maken van het aanbod aan opleidingen van CEFOMEPI. Er zijn bovendien aanpassingen mogelijk volgens de behoeften van de leden van Fediex.

DE ACTUALITEIT VAN DE SOCIALE COMMISSIE IN 2015

De sociale actualiteit is voortdurend in beweging. Het is soms moeilijk om de overdaad aan informatie in dit verband te filteren. De nieuwe maatregelen zijn snel omgezet in KB's maar vormen ook het voorwerp van talrijke correcties zodra het erop aankomt ze in de praktijk te brengen. Fediex kan gelukkig rekenen op de kostbare steun van dhr. David Rozenblum van het GSV (Verbond Staalindustrie) die onze leden elk kwartaal tijdens de vergaderingen van de sociale commissie informeert over de sociale actualiteit.

De belangrijkste actuele thema's die in 2015 werden behandeld in de sociale commissie:

- Vermindering van de loonhandicap

De maatregelen die de regering heeft genomen ter vermindering van de loonkosten, zien eruit als volgt:

- Indexsprong: vanaf april 2015 bevrozing van de afgevlakte gezondheidsindex die wordt gebruikt om de lonen te indexeren, op het niveau van maart 2015 (100,66), en dit tot een indexsprong van 2% plaatsvindt;
- Extra periode van loonmatiging in 2015-2016;
- Lastenvermindering in 2016 (cf. Tax shift).

- Tax shift en concurrentiekracht van de ondernemingen

De wet van 26.12.2015 houdende maatregelen inzake versterking van jobcreatie en koopkracht, verscheen op 30.12.2015 in het Belgisch Staatsblad.

De Tax shift omvat de volgende elementen:

- Verhoging van de nettolonen via de verhoging van de forfaitaire beroepskosten, de aanpassing van de belastingtarieven en de verhoging van de belastingvrije schijf;
- Vermindering van de RSZ-basisbijdragen van de werkgever en van de loonmatigingsheffing. Dit zal in twee fasen worden uitgevoerd: de eerste op 1 april 2016 en de tweede op 1 januari 2018, om een algemeen tarief van 25% te bereiken, met als tegenprestatie een hervorming van de structurele vermindering van sociale bijdragen (eveneens in fasen, tussen 2016 en 2020) met als doel de toegekende vermindering voor de lage lonen te versterken en de vermindering voor de hoge lonen op te heffen;
- Versterking van de doelgroepvermindering voor de eerste aanwervingen: een nieuwe werkgever geniet een vrijstelling van de basiswerkgeversbijdrage en bijdragen voor loonmatiging voor de eerste aanwerving tussen 1 januari 2016 en 31 december 2020, en dit voor onbepaalde duur. De andere bijzondere bijdragen blijven echter verschuldigd, en de sector kan ook bijkomende bijdragen opleggen.

Verder wordt vanaf januari 2016 voor de 2^e tot de 6^e werknemer die de werkgever aanwerft, de forfaitaire vermindering voor doelgroepen toegepast. Deze vermindering is evenwel beperkt in de tijd.

- Hervorming van de pensioenen

De wettelijke pensioenleeftijd bedraagt nu 65 jaar. Het pensioen begint op de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de persoon 65 jaar wordt. In 2025 wordt die leeftijd opgetrokken naar 66 jaar; in 2030 naar 67 jaar.

- Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), tijdskrediet en landingsbanen

Op 27.04.2015 sloten de sociale partners, verenigd in de NAR, diverse CAO's en raamakkoorden aangaande de SWT's (CAO nr. 111 tot 117), tijdskrediet en landingsbanen (CAO nr. 103, gewijzigd door CAO nr. 103bis + CAO nr. 118).

De leeftijds- en brugpensioenvoorwaarden werden versterkt, terwijl de werklozen met bedrijfstoeslag tot hun 65e beschikbaar moeten blijven voor de arbeidsmarkt.

Voor de nieuwe stelsels die op 01.01.2016 in voege treden, wordt de hoofdelijke bijdrage verhoogd met een coëfficiënt van 1,25% (handelssector).

De toelagen voor tijdskrediet zonder motief zijn afgeschaft, een extra krediet van 12 maanden wordt echter toegekend voor tijdskrediet met motief, met uitkeringen. De leeftijdscategorieën voor landingsbanen worden strenger, en de uitzonderingsstelsels vanaf 50 jaar worden afgeschaft.

- Aanvullend pensioen

De verschillende behandeling van arbeiders en bedienden wat aanvullend pensioen aangaat, kwam in 2014 niet opnieuw ter sprake. Verschillen zijn sinds 1 januari 2015 nog altijd toegestaan maar mogen niet meer toenemen; ze moeten integendeel verdwijnen tegen 01.01.2025.

Fedix heeft de leden van de sociale commissie gewezen op het feit dat de sociale partners ten behoeve van de NAR een unaniem rapport moeten opstellen over de situatie in elke sector rond eind 2015, om de evolutie tegen 2025 te kunnen aantonen.

Het wettelijk gewaarborgde minimumrendement ten laste van de organisatoren van een aanvullend pensioenplan wordt vanaf 01.01.2016 teruggebracht op 1,75%.

Dhr. Serge Bonmariage van de Integrale zal deze complexe materie toelichten tijdens de Human Resources Day van Fedix op 25.03.2016.

- Compensatiemaatregelen ten gunste van de werkgevers in het raam van de harmonisering van de statuten

Als compensatie voor de verlenging van de opzegtermijnen en de afschaffing van de carenzdag, waartoe werd beslist in het raam van de harmonisering van de arbeiders- en bediendestatuten, werden de volgende maatregelen goedgekeurd.

Sinds 01.04.2015 is de bijdrage voor de jaarlijkse vakantie van de arbeiders met 0,17% verminderd. Deze vermindering zal de komende jaren geleidelijk toenemen tot 0,43% vanaf 2018.

Een nieuw tariefstelsel voor de externe preventiediensten geldt sinds 01.01.2016 krachtens het KB van 27.11.2015 (BS van 14.12.2015). Het besluit voorziet in 5 forfaitaire bijdragebedragen en een voordeeltarief voor micro-ondernemingen, de invoering van een pro-rataregeling waarbij per werknemer een bijdrage wordt betaald, afhankelijk van de duur van zijn tewerkstelling. Het besluit vormt niet alleen een nieuwe berekeningsbasis en nieuwe tarieven, maar bepaalt ook welke prestaties de externe dienst aan de werkgever moet leveren als tegenprestatie voor deze bijdrage, met een betere spreiding van het geheel van de opdrachten over de diverse domeinen van welzijn op het werk. Aangaande het maximumfactuurprincipe (voor de individuele werkgever mag deze totale factuur in 2016

en 2017 niet hoger zijn dan in 2014, tenzij voor eventuele extraprestaties die de werkgever vraagt) moeten de sociale partners en de sector van de preventiediensten nog akkoorden sluiten.

- Recht op professionele herinschakeling: aftrek van de verbrekingsvergoeding

Sinds 01.01.2016 mag een werkgever zijn 4 weken opzegvergoeding, die in principe bestemd zijn voor de financiering van een outplacementaanbod, niet meer omzetten in cash. De overgangsbepaling van de wet op het eenheidsstatuut, die deze keuze toeliet, is op 31.12.2015 verstreken. Dit betekent dat voor alle werknemers die vanaf deze datum ontslagen worden met een vergoeding of een opzegtermijn van minstens 30 weken, outplacement voortaan integraal deel uitmaakt van het ontslagpakket.

- Tijdelijke werkloosheid

Ondernemingen kunnen sinds 01.01.2016, krachtens het KB van 13.12.2015 (BS van 22.12.2015), diverse referentieperiodes invoeren om aan te tonen dat ze economische moeilijkheden kennen, bijv. in de vorm van een vermindering van omzet, productie of bestellingen met minstens 10%. Tot voor kort was het corresponde-



rende kwartaal van 2008 de enige geldige referentieperiode. Voortaan kunnen de bedrijven de daling van hun omzet, productie of bestellingen ook bewijzen tegenover een van beide kalenderjaren die aan hun vraag voorafgaan.

- Ontslag na langdurige afwezigheid door ziekte

Volgens de oude versie van de wet van 1978 op de arbeidsovereenkomsten was het mogelijk, krachtens artikel 58 (arbeiders) en artikel 78 (bedienden), een werknemer die meer dan 6 maanden arbeidsongeschikt was te ontslaan middels betaling van een ontslagvergoeding (zonder afbreuk te doen aan een eventuele bespreking van het ontslagmotief).

In de nieuwe versie van de wet, zoals aangepast in het raam van het 'eenheidsstatuut', zijn beide artikelen ingetrokken. Dit betekent niet dat het niet mogelijk is een langer dan 6 maanden arbeidsongeschikte persoon te ontslaan, maar betekent concreet dat het ontslag nog beter gemotiveerd moet worden.

- Opleidingsinspanningen

Het sociaal akkoord van 30.01.2015 voorziet in een afwezigheid van sanctie bij onvoldoende complementaire opleidingsinspanningen voor de jaren 2012, 2013 en 2014; een opschorting van de verplichting voor de sectoren om een CAO af te sluiten die voorziet in complementaire jaarlijkse inspanningen voor de jaren 2015 en 2016, met afwezigheid van sanctie; en dat diezelfde CAO minstens moet voorzien in het equivalent van één dag voortgezette beroepsopleiding per werknemer per jaar. Het percentage opleidingsinspanningen dat in 2013-2014 werd bereikt, dient daarentegen op hetzelfde niveau te worden gehandhaafd tijdens de opschortingsperiode.

De sociale partners engageren zich echter tot een herziening van het stelsel tegen eind 2016.

Ondanks deze opschorting voor de jaren 2015-2016 raadt Fedix de ondernemingen aan om de deelname van de werknemers aan

beroepsopleidingen maximaal aan te moedigen en zo de sociale balans op te krikken.

- Rapporteverplichting inzake innovatie

In overeenstemming met de wet van 15.05.2014 houdende uitvoering van het pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance, en het KB van 4 juli 2014 moeten de sectoren vóór 30 september van het eerste jaar van de periode van het sectorakkoord een CAO aangaande innovatie sluiten.

Deze CAO moet enerzijds een rapport over innovatie binnen de sector bevatten (definitie van een dashboard) en anderzijds engagementen omtrent de verbetering van de innovatie voor de duur van het interprofessioneel akkoord (IPA).

Doel van het rapport is een beeld te geven van de belangrijkste uitdagingen inzake structurele transformatie waarmee de verschillende activiteitensectoren waarvoor het PC of het PSC bevoegd is, geconfronteerd worden, naast mogelijke antwoorden voor deze uitdagingen.

De Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen zal in januari van het 2^e jaar van het IPA aan de CRB een lijst bezorgen van de sectoren die een Innovatie-CAO gesloten hebben.

De sociale commissie staat ter beschikking van de leden om ze te begeleiden in deze oefening.

- Sociale verkiezingen

Om de vier jaar worden sociale verkiezingen georganiseerd om personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor preventie en bescherming op het werk te benoemen. De volgende sociale verkiezingen vinden plaats tussen 9 en 22 mei 2016. Ze verlopen volgens een strakke procedure van 150 dagen die in december 2015 gestart is. De wet van 02.06.2015 tot wijziging van de wet van 04.12.2007 met betrekking tot de sociale verkiezingen, de wet van 20.09.1948 houdende organisatie van de economie en de wet van 04.08.1996 aangaande het welzijn van de werknemers



Carrières du Hainaut

heeft nieuwigheden geïntroduceerd die de verkiezingsprocedure van 2016 niet revolutionair veranderen tegenover die van 2012: geen wijziging van drempels; vereenvoudiging en verduidelijking van enkele elementen. Voor de eerste keer kan de kandidatenlijst op elektronische wijze ingediend worden bij de werkgever.

Dit thema komt ook aan bod tijdens de Human Resources Day van Fediex op 25.03.2016. Mevrouw Sabine de Cock en de heer Thierry Nollet van GROUP S zullen dan toelichting geven.

SECTORALE ONDERHANDELINGEN 2015-2016

Vermits het interprofessioneel akkoord (IPA) werd goedgekeurd door de “Groep van Acht” (veeleer dan de Groep van Tien”), kwam het aan de regering toe om de loonnorm vast te leggen.

De wet van 28.04.2015 (BS van 30.04.2015) heeft de maximale marge voor de evolutie van de loonkosten voor de jaren 2015 en 2016 vastgelegd in toepassing van artikel 6§3 en artikel 7§1 van de wet van 26.07.1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurr-

rentievermogen, en in uitvoering van het akkoord tussen de sociale partners.

De maximale marge werd voor het jaar 2015 vastgesteld op 0%. Dit betekent concreet dat de lonen niet mogen stijgen in 2015, behalve wat baremaverhogingen en indexaanpassingen aangaat.

Voor het jaar 2016 werd de loonnorm vastgesteld op 0,5% van de bruto loonmassa, totale kostprijs voor de werkgever, alle lasten inbegrepen. De maximale marge voor de evolutie van de loonkosten kan in het jaar 2016 worden verhoogd met **0,3% netto**, zonder extra kosten voor de werkgever.

De sociale partners moeten aantonen dat de CAO die ze hebben gesloten en de eventuele verhogingen van de loonkosten die deze bevat, de maximale marge voor de evolutie van de loonkosten respecteren. Ze moeten hiertoe een getuigschrift met een berekend resultaat toevoegen aan elke sectorale CAO waarvoor de uitbreiding van de bindende kracht gevraagd wordt. Elke overeenkomst die niet vergezeld is van een dergelijk getuigschrift, zal niet verplicht gemaakt worden.

De algemene trend in alle paritaire subcomités van de ontginningsnijverheid (102) was de verlenging van de brugpensioenstelsels en de vraag naar brutoloonverhogingen.

In deze bijzonder moeilijke context heeft de sociale commissie, in samenwerking met dhr. Alain Sadzot van Agoria, een informatieve rol gespeeld aangaande de evolutie van het interprofessioneel en sectoraal overleg, naast een coördinerende rol tussen de paritaire comités van de groevesector.

Fediex heeft zich toegelegd op het beheer en de collectieve onderhandelingen van PSC 102.09. De CAO die in dit paritair subcomité werd gesloten voorziet in een verhoging van de effectieve uurlonen en een aanpassing van de clause van sociale vrede.

Fediex heeft ook een synthesesetabel opgesteld van de verschillende akkoorden die werden ondertekend binnen de sector van de ontginningsnijverheid en andere sectoren.



Techniek en Veiligheid

In overleg met de Administratie werden pragmatische oplossingen uitgewerkt voor de traceerbaarheid van explosieven voor burgerlijk gebruik.

SECTORALE ONTHAALBROCHURE PREVENTIE & VEILIGHEID

Het Koninklijk Besluit van 25 april 2007 betreffende het onthaal en de begeleiding van werknemers met betrekking tot de bescherming van het welzijn bij de uitvoering van hun werk verplicht de werkgevers om het onthaal van elke beginnende werknemer te organiseren. Dit onthaal heeft als doel de rechten en plichten uiteen te zetten die voortvloeien uit de wetgeving aangaande het welzijn op het werk, maar ook de specifieke procedures van de onderneming.

De Onthaalbrochure Preventie en Veiligheid die Fediex onlangs heeft uitgegeven voor de sector, is te downloaden van de website www.fediex.be. Het betreft een

typedocument dat kan worden aangepast volgens de specifieke aard van het bedrijf.

TECHNISCHE DAG VEILIGHEID

De veiligheid en de gezondheid van de werknemers is de fundamentele prioriteit in de ondernemingen. De ontginningsnijverheid integreert dit perfect in haar aanpak. Dat blijkt uit de sectorale statistieken van de arbeidsongevallen: in 2014 zijn de frequentiegraad en de ernstgraad 2 à 3 keer kleiner dan in 2009.

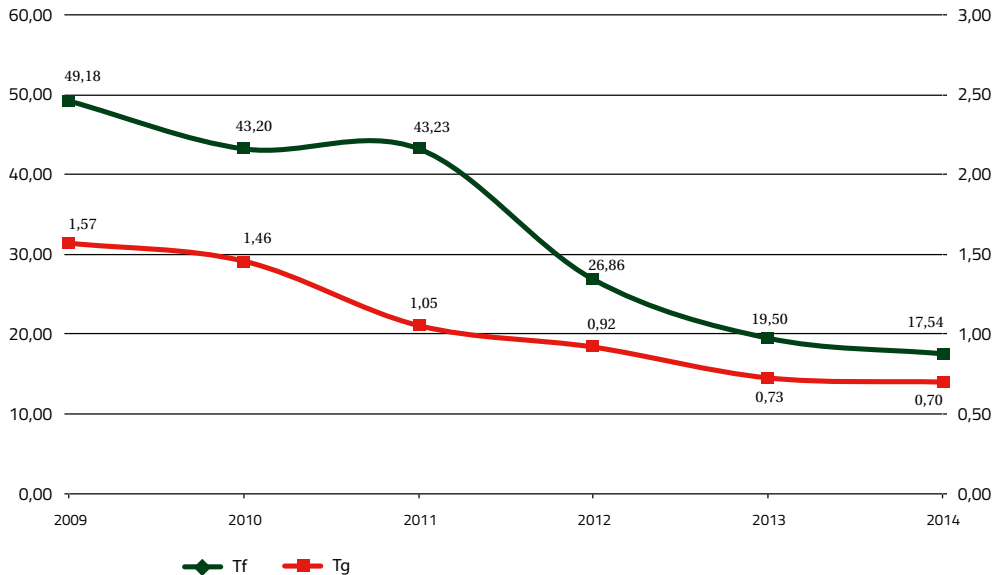
In diezelfde optiek organiseert de federatie elk jaar een Technische Dag Veiligheid waar niet alleen de preventieadviseurs uit de sector maar ook afgevaardigden van de hele hiërarchische lijn welkom zijn.

Deze dag wordt overigens erkend door de FOD Werkgelegenheid: de FOD neemt de dag op in de Kalender voor Welzijn op het Werk (BeSWIC) en de deelnemers krijgen een getuigschrift dat meetelt in het raam van de verplichting tot bijscholing van de preventieadviseurs.

Op 18 september 2015 kwamen op de site van de Carrières Unies de Porphyre in Bierghes, 80 deelnemers opdagen voor het thema manuele en mechanische verwerking van ladingen.

Het voorgestelde programma stond stil bij alle aspecten van het aangesneden thema en gaf alle betrokken partijen de kans om een inbreng te hebben: FOD Arbeid, Werkgelegenheid & Sociaal Overleg, controleorga-

Evolutie van de sectorale veiligheidsstatistieken



nismen, opleidingsorganismen, leveranciers van materiaal en materieel voor burgerlijke bouwkunde, ontwerpers van vaste installaties evenals de groeve-uitbaters die diverse praktische gevallen presenteerden.

De namiddag werd gewijd aan het bezoek aan de groeve van Bierghes, die prima geschikt was voor de gelegenheid, met een presentatie van alle nieuwe installaties voor primaire steenbrekerij.

Gezien het succes kunnen we nu al een afspraak maken voor de volgende Dag Technische Veiligheid in de herfst van 2016!

CERTIFICATIE VAN BOUWPRODUCTEN

Het landschap van de certificatie en van de kwaliteitsborging van bouwmaterialen is in het nabije verleden sterk veranderd. In 2012 werd een onafhankelijke vzw opgericht voor het beheer van het Benor-merk. Tot dan werd die taak verzorgd door het Bureau voor Normalisatie (NBN). In 2013 werd BE-CERT opgericht, het organisme voor de certificering van beton en zijn bestanddelen. Op 1 juli van dat jaar trad de Europese verordening voor bouwproducten (CPR) in voege. Dit wijzigde vooral de bepalingen omtrent de CE-markering en de verplichting een Prestatieverklaring (DoP) voor de producten die worden gedekt door een Europese geharmoniseerde norm ter beschikking te stellen.

Naar aanleiding van deze nieuwe context was het noodzakelijk het raamwerk voor vrijwillige kwaliteitsmerken te definiëren, en vooral de manier waarop ze kunnen worden voorgeschreven in overheidsopdrachten.

Voor deze en vele andere vragen zijn antwoorden te vinden in een FAQ op de website van de vzw Benor, www.benor.be.

TRACEERBAARHEID VAN EXPLOSIEVEN VOOR CIVIEL GEBRUIK

Op 5 april 2015 trad de Europese Richtlijn 2008/43/EC van 04.04.2008 tot het invoeren van een systeem voor de identificatie en de traceerbaarheid van explosieven voor civiel gebruik in werking.

In België legt de reglementering sinds 1958 een bepaald aantal specifieke regels op inzake de levering van explosieven aan de groeve-uitbaters, het beheer van de inventarissen en de traceerbaarheid van de explosieven.

Enkele elementen:

- Explosieven mogen enkel worden geleverd aan houders van een opslagvergunning.
- Alleen ondernemingen met een ontginningsvergunning kunnen een dergelijke vergunning krijgen.



Sagrex – Centraal laboratorium – Site van Quenast

- Alle explosieven en pyrotechnische producten die de groeve binnenkomen of verlaten, evenals hetgeen ter plaatse wordt gefabriceerd, moeten getraceerd zijn via een depotregister op papier.
- De schietpatronen moeten een uniek en traceerbaar nummer hebben.

De bepalingen van het Koninklijk Besluit van 26.04.2009 en van het Ministerieel Besluit van 27.04.2009 die Richtlijn 2008/43/EC uitvoeren, worden toegevoegd aan deze eerder bestaande bepalingen. Ze verplichten meer bepaald tot traceerbaarheid van andere pyrotechnische producten; ze laten de groeve-uitbater – als die dat wenst – ook toe om het depotregister via informatica te beheren.

De samenvoeging van vooraf bestaande regels en nieuwe verplichtingen vanwege de Europese richtlijn heeft in België geleid tot een aantal praktische problemen. Deze zijn grotendeels te wijten aan bepaalde keuzes van de industriële groepen die explosieven produceren of verdelen, namelijk om alleen verplichtingen van de richtlijn te integreren in de aangeboden IT-oplossingen, zonder a priori rekening te houden met de lokale specificiteit op reglementair vlak.

Zo werden in België bepaalde problemen geïdentificeerd bij de inwerkingtreding van de richtlijn: onderaanneming van het schieten, traceerbaarheid van explosieven die niet bedoeld zijn in de richtlijn of die ter

plaatse gefabriceerd werden, producten die na het schieten worden teruggevonden, niet of slecht gemarkeerde producten, ...

In overleg tussen de Administratie en de betrokken leveranciers en gebruikers werden voor deze problemen pragmatische oplossingen voor de korte en middellange termijn gevonden.

De FOD Economie heeft in samenwerking met Fediex en de GBEE een onderzoek gevoerd bij de groeve-uitbaters. Daarmee kon na 6 maanden de balans gemaakt worden van de toepassing van de richtlijn in België.

Hieruit blijkt meer bepaald dat het hele systeem enkele kinderziektes heeft gekend (onleesbare labels, ontbrekende markering, ...), maar er moet worden erkend dat deze worden weggewerkt dankzij continue verbetering in alle schakels van de bevoorradingsketen.

De operatoren hadden ook tijd nodig om vertrouwd te geraken met het nieuwe scanningmateriaal, maar zowel bij de exploitant als bij de leverancier werden de gepaste acties ondernomen inzake opleiding.

Vooraf vreesden de kleine ontginners voor belangrijke meerkosten door de omschakeling van een papieren traceerbaarheid (in België van kracht sinds 1958) naar een elektronische. Zij werden echter gerustgesteld met de mogelijkheid om het beheer op papier gewoon voort te zetten of om een hybride systeem van papier én elektronica te gebruiken voor de grotere groeves.

Alle resultaten van de enquête zijn beschikbaar op de website van de Europese Task Force voor Explosieven voor civiel gebruik (<http://www.explosives-for-civil-uses.eu/>).

Tot slot is allicht te voorzien dat de evolutie van de praktijken als gevolg van de toepassing van deze Richtlijn de eerste stap zal vormen voor een denkoefening omtrent de wijziging van de Belgische wetgeving, die al dateert van 1958, om alles te vereenvoudigen en redundantie tussen bepaalde aspecten en de Europese wetgeving te vermijden.



Communicatie

Een nieuwe Fediexwebsite werd online gebracht; deelname aan congressen en beurzen; ondertekening van diverse charters; betrokkenheid bij het project *LIFE in Quarries*; diverse publicaties ... Allemaal acties ter bevordering van de dialoog tussen Fediex, zijn gesprekspartners en de autoriteiten.

Een perceptie-enquête uit 2013 leidde tot conclusies die op hun beurt werden omgezet in de uitwerking van strategische krachtlijnen voor de versterking van de communicatie van Fediex.

De federatie heeft sindsdien haar communicatieacties verveelvoudigd om de overheden en het grote publiek een betere kennis van haar activiteiten en producten te bezorgen. Ze heeft zich ook nog meer ingezet voor een betere dialoog met haar gesprekspartners.

In 2015 waren de werkzaamheden van de Commissie Communicatie van Fediex vooral gericht op de voorbereiding van een project met grote uitstraling: **in 2017 viert de Federatie haar 75^e verjaardag!**



De eerste opdracht was een aanpassing van het logo van Fediex om vanaf 2016 aan te kondigen dat deze speciale verjaardag op komst is.

Wij werken intussen ook aan een evenementenprogramma om dit uitzonderlijke jaar de nodige luister te geven.

DE NIEUWE WEBSITE VAN FEDIEX IS ONLINE...

In 2015 kwam Fediex naar buiten met een nagelnieuwe website: www.fediex.be.

Naast een algemene voorstelling van onze sector vindt de websurfer hier de producten, de structuur en de activiteiten van Fediex, de contactgegevens van de leden, de prioriteiten van de federatie, haar publicaties en de verschillende charters.

Elke fase van een groeve, vanaf de exploitatie tot en met de rehabilitatie, wordt verduidelijkt aan de hand van een visuele presentatie.

DEELNAME AAN DE VAKBEURS 'SALON DES MANDATAIRES LOCAUX' IN FEBRUARI 2016

Fediex was bij de eerste deelname in 2015 overtuigd van de verrijkende ervaring voor de sector en zijn leden.

Vandaar dat Fediex op 18 en 19 februari 2016 opnieuw met een stand aanwezig was op de vakbeurs voor lokale mandatarissen, het niet te missen ontmoetingsplatform voor lokale overheden.

De gemeenten zijn de eerste gesprekspartners voor groeve-uitbaters, al is dat wellicht te weinig geweten. Nog vóór een vergunning wordt aangevraagd, starten groeve-uitbater en gemeente al een overleg over het project en over de manier waarop dit zal worden ingepast in het landschap en in het gemeentelijke leven.

Deze dialoog wordt tijdens het hele vergunningsproces maar ook tijdens de exploitatie voortgezet in begeleidingscomités en bij vele andere gelegenheden. Dit is essentieel met het oog op een optimale integratie van de activiteit in haar omgeving, en om de effecten voor de omwonenden te beperken.

Het bijzondere van groeves is dat ze gebonden zijn aan de bodem, aan hun afzettingsslagen. De groeve-activiteit moet dus altijd over een bepaalde termijn bekeken worden. Voor de gemeenten zijn groeves belangrijke duurzame bronnen voor inkomsten maar ook voor lokale werkgelegenheid.

Fediex publiceerde naar aanleiding van het 'Salon des Mandataires locaux' een speciaal nummer van QuadrariaMag voor de bevoorrechte doelgroep van gemeentebesturen. Milieu, werkgelegenheid en economie werden al aangehaald, maar vergeet niet dat de producten van de ontginningsbedrijven inspelen op behoeften van elke dag. In dit nummer ging het woord onder meer naar



dhr. Paul Furlan, Waals minister van Huisvesting, Energie, Lokale Besturen en Steden, evenals gebruikers van producten van de ontginningsindustrie (privé en openbaar), om zijn actuele bezorgdheden toe te lichten.

DEELNAME AAN 64° SIM-CONGRES (VOORSTELLING MINERALE INDUSTRIE), OKTOBER 2015

Het Congres voor de voorstelling van de Minerale Industriegemeenschap (SIM – Parijs) vond per uitzondering plaats in België, in Mons (Bergen), van 20 tot 23 oktober 2015.



Fediex maakte van de gelegenheid gebruik om een stand op te zetten en actief deel te nemen aan het vierdaagse programma van workshops, technische bezoeken, reflectie en ontmoeting.

Er werd hiervoor een speciale QuadrariaMag "Congres SIM 2015" uitgegeven.

FEDIEX COMMUNICEERT OVER ZIJN CHARTERS

Om een beter inzicht te krijgen in de verwachtingen van de gesprekspartners en een globaal antwoord te kunnen bieden, engageert Fediex zich in partnerschappen met diverse spelers. Deze worden onder meer vertaald in charters.

ONDERTEKENING VAN EEN CHARTER 'STEENGROEVEN & TRANSPORT' TUSSEN FEDIEX EN UPTR

Met het oog op een harmonieus samenleven van transport- en ontginningsactiviteiten, hebben Fediex en de UPTR (Unie van professionele transporteurs en logistieke ondernemers) op 5 juni 2015 een charter 'Steengroeven en Transport' ondertekend, en dit in aanwezigheid en onder de hoge bescherming van de federale minister van mobiliteit, mevr. J. Galant.

In de marge hiervan werd een bezoek aan de sites van Carrières du Hainaut en van Holcim georganiseerd. Meer details vindt u terug op pagina 10.

HERNIEUWING VAN HET CHARTER 'GROEVES & BIODIVERSITEIT'

Gezien de significante vooruitgang die de ontginningsector en het Waals Gewest hebben geboekt op het domein van de biodiversiteit, werd het charter van 2012 (voor de periode 2012-2015) met het Ministerie voor Natuurbehoud vernieuwd. Het geldt nu voor de periode 2016-2020.

De doelstelling is de positieve bijdrage van de ontginningsector voor de biodiversiteit verder te verbeteren door acties zoals de verspreiding van goede praktijken, sensibilisering en opleiding van het groevepersoneel en van ambtenaren van het Waals Gewest.

Meer details vindt u terug op pagina 13.

VOORTZETTING VAN PARTNERSCHAPPEN

Andere partnerschappen werden eerder al gesloten. De doelstellingen en acties hiervan worden ook vandaag nog voortgezet:

- Charter voor goede cohabitatie (2007) tussen Fediex en de FWA (Waalse landbouwfederatie)
- Charter voor goede cohabitatie (2011) tussen Fediex en Aquawal (Waalse waterproducenten)
- Cohabitatie met omwonenden en gemeenten.
- Sectorakkoord voor Energie/CO₂ van de tweede generatie dat tot eind 2020 geldt, tussen Fediex, de aangesloten groeve-uitbaters en kalkbranders, en het Waals Gewest.

PROJECT LIFE IN QUARRIES

Communicatie is een uiterst belangrijke pijler voor het project 'LIFE in Quarries' dat in oktober 2015 van start is gegaan. Er zullen in de loop van dit project vele publicaties verschijnen met het oog op een gewestelijke, maar ook internationale uitstraling van de acties en resultaten van het project. Deze informatieverspreiding verloopt via een website, brochures, newsletters, opendeurdagen, internationale evenementen, enz.

De startworkshop van het project 'LIFE in Quarries' zal op 4 mei 2016 plaatsvinden bij het VBO in Brussel. Doelstelling van dit evenement is informatie en feedback te verzamelen over ervaringen in termen van dynamisch beheer van de biodiversiteit op sites in ontginning. Vele Europese sprekers zullen hun kennis en hun ervaring rond dit thema komen delen.

FEDIEX ONTVANGT DE WAALSE MINISTER VAN MILIEU EN RUIMTELIJKE ORDENING EN DE VOORZITTER VAN DE CESW (SOCIAALECONOMISCHE RAAD VAN HET WAALS GEWEST)

In maart 2015 kreeg Fediex op de site van Calcaires de la Sambre hoog bezoek van dhr. Carlo Di Antonio, Waals minister voor Milieu en Ruimtelijke Ordening. Naar aanleiding hiervan vergaderde de CRAEC (gewestelijke adviescommissie voor groeve-ontginning, onder voogdijschap van de minister) in aanwezigheid van deze laatste om de nieuwe missies voor deze commissie te definiëren.

In juli 2015 bracht de voorzitter van de CESW, dhr. J.P. Dawance, samen met zijn medewerkers en de afgevaardigden van de CRAEC, een bezoek aan de sites van Carrières du Hainaut en Carmeuse in Moha.

FEDIEX EN ZIJN PUBLICATIES

Naast de hoger vermelde communicatieacties blijft Fediex voortgaan met de publicatie van het driemaandelijks informatiebulletin 'QuadrariaMag'. Het wordt voortaan via elektronische weg verzonden aan niet minder dan 1.100 bestemmingen van uiteenlopende aard (lokale en politieke overheden, besturen, federaties, verenigingen, KMO-bedrijfsleiders, leden van Fediex, ...). De lat ligt erg hoog, bij elk nummer opnieuw: interviews met bijzondere persoonlijkheden, actualiteit, nieuwe leden van de federatie, agenda, focus op de wetswijzigingen met betrekking tot de ontginningsector... Enkele keren per jaar verschijnt QuadrariaNews ook als themanummer met een specifieke aanleiding en doelpubliek.

Tot slot geeft Fediex diverse brochures uit. Ze zijn te raadplegen op de website www.fediex.be, onder het tabblad 'Publicaties'.



**FÉDÉRATION DES INDUSTRIES EXTRACTIVES DE BELGIQUE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN IN BELGIË**

Rue Edouard Belin, 7 | B-1435 Mont-Saint-Guibert | +32 (0)2 511 61 73 | info@fediex.be
www.fediex.be

